

STIFTELSEN

FESTSPILLENE I BERGEN

REGNSKAP MED NOTER
2016

Styrets beretning for 2016

**De 64. Festspillene i Bergen ble avviklet i perioden 25. mai – 8. juni.
Styret i Festspillene i Bergen legger med dette frem årsmelding for 2016.**

Festspillene i Bergen er en ren *non profit* stiftelse hvis formål er hvert år å organisere kunstneriske arrangementer på et høyt nasjonalt og internasjonalt nivå. Festspillene skal bidra til kunstnerisk nyskaping og utvikling og skal involvere flere stemmer, nye perspektiver og fortellinger, og gjennom dette fremme interessen både for samtidskunst, klassisk musikk, teater og dans.

Program

«Hvor går din grense?» Dette var spørsmålet festspilldirektøren stilte publikum i forbindelse med årets festspill. Både fysiske grenser, indre grenser og kunstens grenseløshet ble tematisert gjennom det mangfoldige programmet.

Programmet inkluderte klassisk musikk og teater i verdensklasse, operapremierer, dans, kammermusikk, barneforestillinger, avantgarde-forestillinger og mye mer. Store, etablerte navn sto side om side med unge talenter og amatører. Totalt 1.650 artister (mot 2.300 i 2015) bidro til innholdet.

For å fornye og utvikle kunstfeltet, har Festspillene hatt en utstrakt satsing på unge talenter, nye produksjoner, urfremføringer og bestillingsverk. 2016 var første året med prosjektet Crescendo, et mentorprogram for unge klassiske musikere i regi av Festspillene i Bergen, Barratt Due musikk institutt og Oslo-Filharmonien.

Med utspring i kunsten og hva den betyr for mennesker i dag, tok programmet opp ulike tema til debatt, og mange tok del i det offentlige ordskiftet før, under og etter festivalen. På sensommeren 2016, pågikk en omfattende debatt rundt Festspillenes programprofil, hvor noen personer knyttet til kulturlivet ønsket, å uttrykke bekymring for det de opplevde som «en programmessig spagat, der kvalitet blir skadelidende». Debatten i Bergens Tidende pågikk i tre uker, hvor flere andre stemmer også tok til ordet. Styret og administrasjonen har deltatt i, og ønsket debatten velkommen.

Antallet ulike konserter og forestillinger i 2016 var 138 (mot 129 i 2015), noe som resulterte i 335 (351) enkeltarrangementer på 40 arenaer i løpet av 15 dager. Den nasjonale og internasjonale presse var i all vesentlighet meget fornøyd.

Styret viser for øvrig til «Rapport 2016», hvor Festspillene i 2016 er grundig omtalt. Rapporten finnes i særtrykk og på www.fib.no/no/Om-festspillene/Arsrapport-og-regnskap/

Publikumsoppslutning

Å bringe kunstopplevelser på et høyt nivå til et bredt publikum har stått sentralt i Festspillenes strategi de siste årene.

Et omfattende og variert uteprogram har vært viktig for å gjøre innholdet i Festspillene mer tilgjengelig for nye publikumsgrupper. Over 63.000 publikummere opplevde gratis utearrangementer i 2016.

Gjennom ti av festivaldagene, bidro Festspillplassen til at Festspillene ble mer synlig i bybildet, og 39.000 besøkende var innom for å oppleve konserter, forestillinger, installasjoner, dans og film. Arrangementene var enten gratis, eller lavt priset.

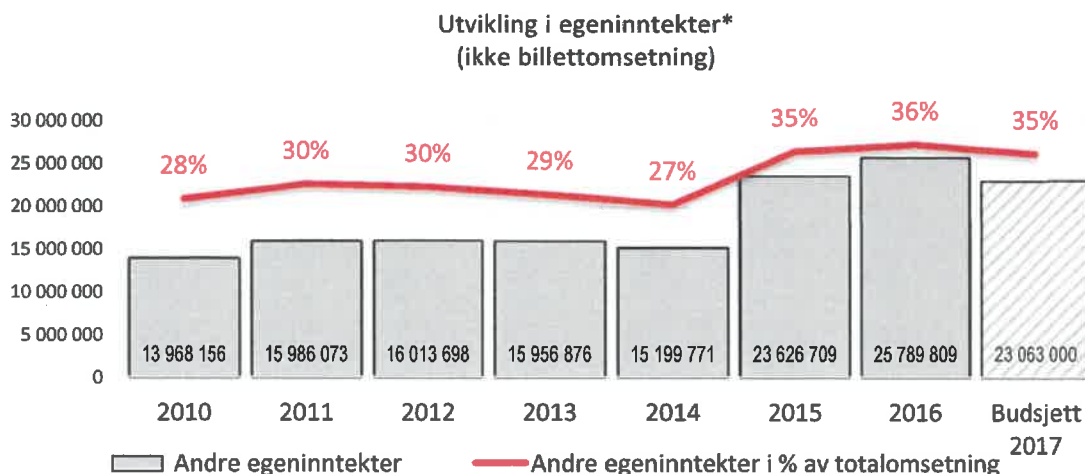
Festspillene har også i 2016 engasjert barn og unge og bidratt til å skape interesse for både nyskapende kunst og klassisk musikk. Over 4.000 barn og unge (mot 2.000 i 2015) opplevde en av årets 24 forestillinger satt av til skoler og barnehager.

Vi har utvidet satsingen på Festspillsatellittene i regionen de siste årene. I 2016 var det en særlig satsing i forbindelse med urpremiere på en ny versjon av det tradisjonelle Mostraspelet.

Styret er fornøyd med at Festspillene har nådd ut til et stort publikum, og at vi i 2016 kunne notere nok en publikumsrekord. Styret noterer også at Festspillene har fått meget positiv omtale i nasjonale og internasjonale medier for den kunstneriske kvaliteten i programmet. Antall besøkende i løpet av de 15 festspilledagene var 124.656 (mot 104.291 i 2015).

Økonomiske perspektiver

Festspillenes egeninntekter* har de siste to årene vært preget av store bidrag fra noen få enkeltpersoner som har gitt tydelige utslag i vår økonomi. I 2017 er disse støttespillerne med oss i et mindre omfang i forhold til de senere årene. Fra å ha ligget stabilt rundt kr 16 mill. i en årrekke, steg egeninntektene til kr 23,6 mill. i 2015 og videre til en topp i 2016 på kr 25,8 mill. – noe som utgjør 36% av vår totalomsetning.

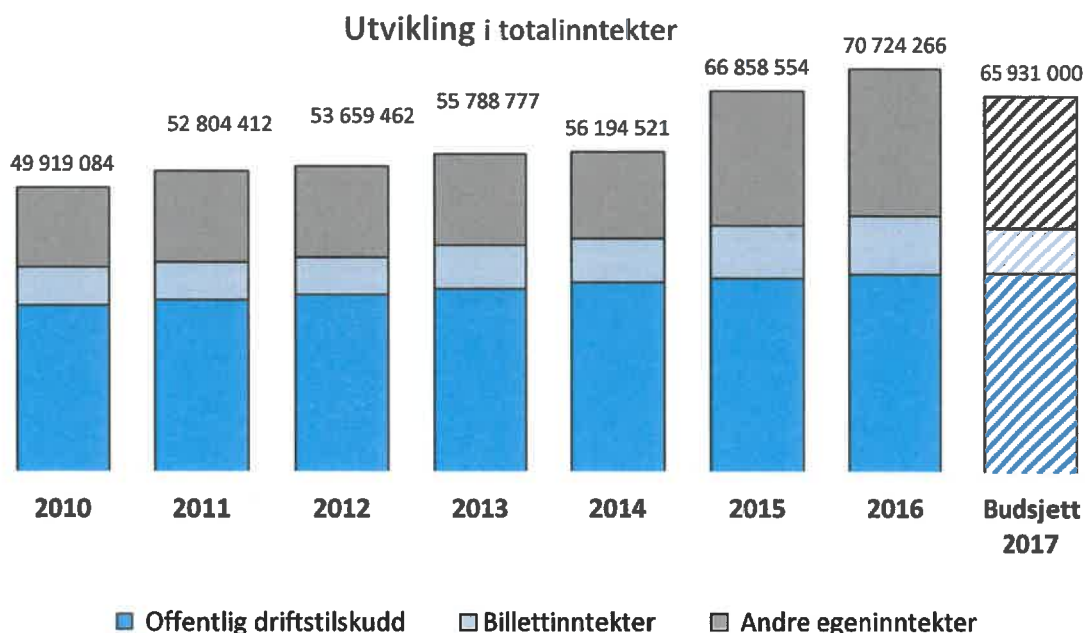
* Egeninntektene i denne grafen består av gaver, kommersielle inntekter fra sponsorer, annen prosjektstøtte (ikke program) og noe salgsinntekter (produkter og programhefter).

I Festspillene arbeides det nå med å videreutvikle og styrke vår økonomi slik at vi kan møte de utfordringene som ligger i det å lage Festspill som tilfredsstillende krav vi har fra våre omgivelser. Allerede i 2017 ser vi resultater av dette arbeidet da deler av de bortfalte inntektene nå blir erstattet av nye støttespillere.

Styret retter stor takk til bidragsyterne, som i disse årene har vært med på å løfte Festspillene ekstraordinært.

I 2016 ble knutepunksordningen avviklet, og driftstilskuddet til Festspillene i Bergen ble flyttet fra Kulturdepartementet til Norsk kulturråd. I skrivende stund, er de økonomiske konsekvensene av denne endringen fortsatt uklar, men signaler vi har mottatt tyder på at vi også her ser en trend mot stabilisering, muligens en nedgang i inntektene. For 2017, ser det ut til at driftstilskuddet ikke vil bli inflasjonsjustert, samt at Kulturrådet mener at færre forpliktelser, som tidligere var knyttet til den gamle knutepunksordningen, vil forsvare en 5% reduksjon i støtten fra 2018.

Den økonomisk utfordrende situasjonen i Norge, med potensielle negative konsekvenser for våre egeninntekter, samt en utflating, muligens en nedgang, i offentlige driftstilskudd, vil kunne påvirke omfanget av vårt program, våre muligheter til å formidle dette og følgelig også våre billettinntekter. Styret vil følge nøye med på denne utviklingen og har i samarbeid med administrasjonen iverksatt et arbeid med å prøve å få Festspillene tilbake til statsbudsjettet, noe vi mener vil gi mer forutsigbare og stabile forhold å arbeide under - forhold vi mener utgjør selve fundamentet for å kunne drive en festival av Festspillenes størrelse og karakter.

Virksomhetens art og hvor denne drives fra

Festspillene i Bergen er en ren non profit-stiftelse hvis formål er å organisere kunstneriske arrangementer på et høyt nasjonalt og internasjonalt nivå. Arrangementene skal vise de beste norske og internasjonale kunstfrembringelser innenfor musikk og sceniske produksjoner.

Virksomheten drives fra våre lokaler i Bergen sentrum - Vaskerelvsmauet 6.

Fortsatt drift

Forutsetningene for fortsatt drift er til stede, og årsregnskapet er satt opp under denne forutsetning. Det økonomiske resultatet viser et overskudd på kr. 195.449 (kr. 260.804). Årets resultat tilføres Festspillenes egenkapital, som etter dette er kr. 5.558.853 (kr. 5.363.404). Styret er opptatt av en fortsatt styrking av Festspillenes egenkapital.

Miljø – organisasjon

Arbeidsmiljøet anses som godt. Festspillene i Bergen hadde i løpet av 2016 19,6 (17,8) årsverk i faste stillinger. I organisasjonen er det for 2016 registrert et sykefravær på 1,5% (1,4%). Av det samlede antall årsverk utgjør 60% (64%) kvinner. I Festspillenes ledelse er det 1 kvinne og 3 menn.

Festspillenes virksomhet forurenser ikke det ytre miljø.

Styret for Festspillene i Bergen består av:

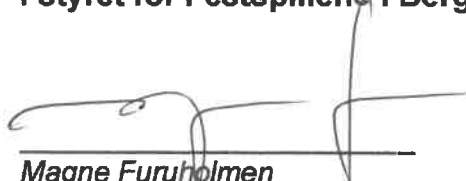

Statens representant	Magne Furuholmen styrets leder
Bergen kommunes representant	Lubna Boby Jaffery
Hordaland Fylkeskommunes representanter	Silja Ekeland Bjørkly Bjørn Johan Laastad
Representantskapets representanter	Gert Atle Gundersen Nina Skage
Ansattes representant	Tonje Elisabeth Peersen
Vararepresentanter:	
Statens vararepresentant	Hilde Onarheim
Bergen kommunes vararepresentant	Hamdi Hader Sæter
Hordaland Fylkeskommunes vararepresentanter	Astrid Aarhus Byrknes Renate M. Klepsvik
Representantskapets vararepresentanter	Renate Hjortland John Wiik
Ansattes vararepresentant	Kjersti Jåstad

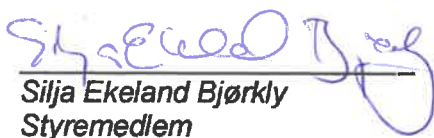
Bergen, 14. februar 2017

I styret for Festspillene i Bergen

Magne Furuholmen
Styrets leder

Lubna Boby Jaffery
Styrets nestleder

Bjørn Johan Laastad
Styremedlem

Silja Ekeland Bjørkly
Styremedlem

Gert Atle Gundersen
Styremedlem

Nina Skage
Styremedlem

Tonje E. Peersen
Styremedlem

STIFTELSEN FESTSPILLENE I BERGEN

Resultatregnskap

NOTER	DRIFTSINNEKTER OG DRIFTSKOSTNADER	2016	2015
	Billettinntekter	10 240 293	9 184 945
4	Andre egeninntekter	25 789 809	23 626 708
3	Offentlige bevilgninger	34 694 164	34 046 900
	Sum driftsinntekter	<u>70 724 265</u>	<u>66 858 553</u>
5	Festival- og produksjonskostnader	47 402 312	45 697 516
5	Lønnskostnader m.m.	17 169 105	14 935 961
5	Andre administrasjonskostnader	5 253 518	5 234 420
1	Ordinære avskrivninger	626 634	710 777
	Sum driftskostnader	<u>70 451 569</u>	<u>66 578 673</u>
	Driftsresultat	<u>272 696</u>	<u>279 880</u>
	FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER		
	Finansinntekter	82 368	217 135
	Finanskostnader	-159 615	-236 211
	Netto finansresultat	<u>-77 247</u>	<u>-19 076</u>
	Årsresultat	<u>195 449</u>	<u>260 804</u>
	OVERFØRINGER		
	Overført til annen egenkapital	-195 449	-260 804
	Sum overføringer	<u>195 449</u>	<u>260 804</u>

STIFTELSEN FESTSPILLENE I BERGEN

Balanse pr. 31. desember

NOTER	EIENDELER	2016	2015
	<u>Anleggsmidler</u>		
	Varige driftsmidler		
1, 8	Boligeiendom	4 763 763	4 763 763
1	Inventar	1 293 131	1 665 215
1	Datautstyr	642 704	339 723
1	Bannere	5 931	17 794
	Sum varige driftsmidler	<u>6 705 529</u>	<u>6 786 495</u>
	Finansielle anleggsmidler		
	Investering i aksjer og andeler	39 000	39 000
	Andre fordringer	303 611	672 462
	Sum finansielle anleggsmidler	<u>342 611</u>	<u>711 462</u>
	Sum anleggsmidler	<u>7 048 140</u>	<u>7 497 957</u>
	<u>Omløpsmidler</u>		
	Fordringer		
	Fordringer	1 127 612	739 558
	Forskuddsbetalte kostnader	770 887	1 160 969
	Sum fordringer	<u>1 898 499</u>	<u>1 900 527</u>
2, 8	Bankinnskudd, kontanter o.l.	<u>6 076 904</u>	<u>5 430 396</u>
	Sum omløpsmidler	<u>7 975 403</u>	<u>7 330 923</u>
	SUM EIENDELER	<u>15 023 543</u>	<u>14 828 880</u>

STIFTELSEN FESTSPILLENE I BERGEN

Balanse pr. 31. desember

NOTER	EGENKAPITAL OG GJELD	2016	2015
	Egenkapital		
	Innskutt egenkapital		
	Stiftelseskapital	450 000	450 000
	Sum innskutt egenkapital	450 000	450 000
	Opptjent egenkapital		
	Annen egenkapital	5 108 853	4 913 404
	Sum opptjent egenkapital	5 108 853	4 913 404
6	Sum egenkapital	5 558 853	5 363 404
	Gjeld		
	Avsetning for forpliktelser		
7, 8	Pensjonsforpliktelser	2 954 748	2 849 330
	Sum avsetning for forpliktelser	2 954 748	2 849 330
	Kortsiktig gjeld		
	Leverandørgjeld	535 263	452 325
	Skyldig offentlige avgifter	1 440 037	1 407 941
9	Annen kortsiktig gjeld	4 534 642	4 755 880
	Sum kortsiktig gjeld	6 509 942	6 616 146
	Sum gjeld	9 464 690	9 465 476
	SUM EGENKAPITAL OG GJELD	15 023 543	14 828 880

Bergen 14. februar 2017

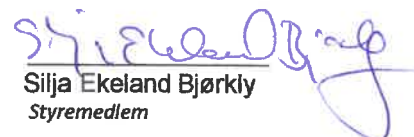

 Magne Furuholmen
 Styrets leder

 Lubna Bobby Jaffery
 Styrets nestleder

 Bjørn Johan Laastad
 Styremedlem

 Nina Skage
 Styremedlem

 Gert Atle Gundersen
 Styremedlem

 Silja Ekeland Bjørkli
 Styremedlem

 Tonje Elisabeth Peersen
 Styremedlem - ansattrepresentant

Fra administrasjonen:

 Anders Beyer
 Festspilldirektør

Festspillene i Bergen

Noter til regnskap 2016

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven av 1998 og god regnskapsskikk i Norge.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til gjenvinnbart beløp dersom dette er lavere enn bokført verdi, og verdifallet forventes ikke å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til balansedagens kurs.

Andre aksjer og andeler klassifisert som anleggsmidler

Aksjer og investeringer hvor stiftelsen ikke har betydelig innflytelse er vurdert etter kostmetoden. Investeringene nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som forventes ikke å være forbigående. Mottatt utbytte fra selskapene inntektsføres som annen finansinntekt.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringer.

Bankinnskudd, kontanter og lignende

Bankinnskudd, kontanter o.l. inkluderer kontanter, bankinnskudd og andre betalingsmidler med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

Pensjoner

Stiftelsen har to forskjellige pensjonsordninger for sine ansatte.

Innskuddsbaserte pensjonsordninger

Innskuddsbaserte pensjonsordninger periodiseres i henhold til sammenstillingsprinsippet ved at pensjonspremien kostnadsføres når den påløper.

Ytelsesbaserte pensjonsordninger

En ytelsesplan er en pensjonsordning som ikke er en innskuddsplan.

Ved regnskapsføring av pensjon som er ytelsesplan, kostnadsføres forpliktelsen over opptjeningsperioden i henhold til planens opptjeningsformel. Allokeringemetode tilsvarer planens opptjeningsformel med mindre det vesentlige av opptjeningen skjer mot slutten av opptjeningsperioden. Lineær opptjening legges da til grunn.

Estimatavvik og virkningen av endrede forutsetninger amortiseres over forventet gjenværende opptjeningsperiode i den grad de overstiger 10 % av den største av pensjonsforpliktelsen og pensjonsmidlene (korridor). Virkningen av planendringer med tilbakevirkende kraft som ikke er betinget av fremtidig ansettelse, innregnes i resultatregnskapet umiddelbart. Planendringer med tilbakevirkende kraft som er betinget av fremtidig ansettelse, fordeles lineært over tiden frem til ytelsen ikke lenger er betinget av fremtidig ansettelse.

Festspillene i Bergen

Noter til regnskap 2016

Regnskapsprinsipper forts.

Netto pensjonsforpliktelse er differansen mellom nåverdien av pensjonsforpliktelsene og verdien av pensjonsmidler som er avsatt for betaling av ytelsene. Pensjonsmidlene vurderes til virkelig verdi. Måling av pensjonsforpliktelse og pensjonsmidler gjennomføres på balansedagen. Arbeidsgiveravgift er inkludert i tallene, og er beregnet av netto faktisk underfinansiering. AFP-forpliktelser innenfor LO/NHO-ordningen er en ytelsesbasert flerforetaksordning, men regnskapsføres som en innskuddsbasert ordning da den ikke er målbar.

Inntekter

Billettinntekter regnskapsføres løpende i takt med gjennomførte arrangementer. Offentlige og private tilskudd som det knytter seg betingelser til, inntektsføres i takt med forbruk av midler knyttet til den støttede aktivitet. Ikke inntektsførte tilskudd regnskapsføres i balansen til en forpliktelse under ubrukte midler. Tilskudd og gaver fra andre givere og opptjente inntekter fra aktiviteter inntektsføres når Festspillene har juridisk rett til tilskuddet eller gaven og verdien kan måles pålitelig. Verdien av gaver og tilskudd måles til virkelig verdi på mottakstidspunktet.

Kostnader

Kostnader regnskapsføres som hovedregel i samme periode som tilhørende inntekt. Prosjektkostnader vedrørende 2017 er periodisert til 2017. I de tilfeller det ikke er en klar sammenheng mellom utgifter og inntekter fastsettes fordelingen etter skjønnsmessige kriterier. Øvrige unntak fra sammenstillingsprinsippet er angitt der det er aktuelt.

Offentlige tilskudd

Mottatte driftstilskudd periodiseres sammen med de kostnader tilskuddet er ment å dekke.

Festspillene i Bergen

Noter til regnskap 2016

Note 1 – Varige driftsmidler

	Data-/kontor- maskiner	Inventar	Innredning	Bannere / skilt	Leilighet	Sum
Anskaffelseskost pr. 1.1.	2.391.200	2.075.201	1.419.187	482.046	4.763.763	11.131.397
Tilgang i året	544.955	0	0	0	0	544.955
Anskaffelseskost pr. 31.12.	2.936.155	2.075.201	1.419.187	482.046	4.763.763	11.676.352
Akkumulerte av- og nedskrivninger pr. 1.1.	2.051.477	1.408.899	419.562	464.251	0	4.344.190
Årets avskrivninger	241.974	219.241	153.557	11.862	0	626.634
Akkumulerte av- og nedskrivninger pr. 31.12.	2.293.451	1.628.140	573.119	476.113	0	4.970.824
Bokført verdi pr. 31.12.	642.704	447.061	846.069	5.932	4.763.763	6.705.529
Økonomisk levetid	3 år	3 år	10 år	3 år		
Prosentstørrelse for ordinære avskrivninger (lineære)	33 %	33 %	10 %	33 %	0 %	

Festspillene leier kontorlokaler. Årets leiekostnad utgjør kr 1.180.972

Note 2 – Bankinnskudd

I posten bankinnskudd, kontanter o.l. inngår bundne skattetrekksmidler med kr 764.519.

I posten bankinnskudd o.l. inngår bundne midler pantsatt for usikret tilleggspensjonsordning med kr 296.103.

Note 3 – Offentlige tilskudd

	2016	2015
Statstilskudd fra Kulturrådet	20.823.264	20.435.000
Kommunalt tilskudd fra Bergen kommune	9.254.900	9.081.900
Fylkeskommunalt tilskudd fra Hordaland fylkeskommune	4.616.000	4.530.000
Totalt	34.694.164	34.046.900

Festspillene i Bergen

Noter til regnskap 2016

Note 4 – Andre egeninntekter

	2016	2015
Sponsorinntekter og programstøtte	16.471.490	15.727.366
Salgs- og annonseinntekter	61.984	86.339
Private fond og gaver	9.076.070	7.530.060
Andre inntekter	180.265	282.943
Totalt	25.789.809	23.626.708

Note 5 – Lønnskostnad, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte m.m.

Lønnskostnad	2016	2015
Lønn og feriepenger	13.168.073	11.020.754
Arbeidsgiveravgift	2.095.065	1.744.793
Styrehonorar	216.000	223.200
Pensjonskostnader	1.355.377	1.604.727
Andre ytelser	334.591	342.487
Sum	17.169.105	14.935.961

Gjennomsnittlig antall årsverk	19	18
--------------------------------	----	----

Lønnskostnader inkludert i programkostnader:

Lønn og feriepenger	2.374.963	2.446.265
Arbeidsgiveravgift	342.470	370.449
Sum	2.717.433	2.816.714

Ytelser til ledende personer	Daglig leder	Styret
Lønn/honorar	1 688 456	216 000
Annen godtgjørelse	34 433	0

Lønn til daglig leder

Daglig leder har avtale om ett års etterlønn som trer i kraft dersom han etter anmodning fra styret må fratre sin stilling før utløpet av åremålsperioden (utløper 31. juli 2018). Hvis den resterende åremålsperioden er kortere enn tolv måneder, betales lønn for gjenstående åremålsperiode. Ved frivillig fratreden før utløp av åremålsperioden foreligger ingen rett til etterlønn.

Revisor

Godtgjørelse til Deloitte AS og samarbeidende selskaper for revisjon er i 2016 kostnadsført med kr 90.100 ekskl. mva. Godtgjørelse for andre tjenester er i 2016 kostnadsført med kr 48.200 ekskl. mva.

Festspillene i Bergen

Noter til regnskap 2016

Note 6 – Egenkapital

	Grunnkapital	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 31.12.2015	450.000	4.913.404	5.363.404
<i>Årets endring i egenkapital</i>			
Årets resultat		195.449	195.449
Egenkapital 31.12.2016	450.000	5.108.853	5.558.853

Note 7 – Pensjonskostnader, -midler og –forpliktelser

Foretaket er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon, og har pensjonsordning som tilfredsstillende kravene i denne loven.

Innskuddsbaserte pensjonsordninger

Stiftelsen har etablert en innskuddsbasert pensjonsordning for noen av sine ansatte. Stiftelsen betaler faste bidrag til et forsikringsselskap. Stiftelsen har ingen ytterligere betalingsforpliktelse etter at innskuddene er betalt. Tilskuddet utgjør 3 % av den ansattes lønn inntil 6G og 6 % over 6G.

Ytelsesbaserte pensjonsordninger

Stiftelsens ytelsesbaserte pensjonsordninger gir rett til definerte fremtidige ytelser. Disse er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsene fra folketrygden. Forpliktelsene er fondert gjennom et forsikringsselskap. I tillegg har ansatte med lønn over 12G en tilleggspensjon utover den generelle ordningen. Ordningen er ufondert.

Festspillene i Bergen

Noter til regnskap 2016

Note 7 forts. – Pensjonskostnader, -midler og -forpliktelser

Netto pensjonskostnad	2016	2015
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	785.425	852.890
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	220.553	244.048
Avkastning på pensjonsmidler	-153.596	-175.006
Periodisert arbeidsgiveravgift	120.186	129.992
Administrasjonskostnader	37.872	90.154
Resultatført planendring/(avkortning)	-352.827	0
Resultatført estimatavvik	177.750	68.185
Netto pensjonskostnader	835.363	1.210.262

Beregnet pensjonsforpliktelse sikrede ordninger

Beregnete pensjonsforpliktelser (PBO)	6.708.464	8.230.657
Pensjonsmidler (til markedsverdi)	-3.991.492	-4.926.864
Arbeidsgiveravgift	383.093	465.835
Ikke resultatført estimatavvik	-886.087	-1.567.314
Netto pensjonsforpliktelse (netto pensjonsmidler)	2.213.978	2.202.314

Antall personer omfattet av ordningen	4	6
Aktive pensjonister	0	0

Beregnet pensjonsforpliktelse usikrede ordninger

Beregnete pensjonsforpliktelser (PBO)	516.515	591.469
Arbeidsgiveravgift	72.829	83.397
Ikke resultatført estimatavvik	151.427	-27.851
Netto pensjonsforpliktelse	740.771	647.015

Antall personer omfattet av ordningen	1	1
Aktive pensjonister	0	0

Økonomiske forutsetninger:

	1.1.2015	1.1.2016	31.12.2016
Diskonteringsrente	3,00 %	2,50 %	2,60 %
Årlig lønnsvekst	3,25 %	2,50 %	2,50 %
Årlig regulering av pensjoner under utbetaling	0,10 %	0,00 %	0,00 %
Årlig økning i G	3,00 %	2,25 %	2,25 %
Forventet avkastning på fondsmidler	3,80 %	3,30 %	3,60 %

Aktuarielle forutsetninger

Frivillig avgang medlemmer over/under 40 år	0-8 %	0-8%	0-8%
Uttakstilbøyelighet AFP/Førtidspensjonsavtale	5,00 %	5,00 %	5,00 %
Bransjens tariffgrunnlag utarbeidet av Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH)	K2013/KU	K2013/KU	K2013/KU

Festspillene i Bergen

Noter til regnskap 2016

Note 8 – Pantstillelser

Det foreligger pantobligasjoner på kr 4,5 mill og kr 6,7 mill i fast eiendom, stilt som sikkerhet for trekkrettigheter på kassakreditt. Pr. 31.12.2016 er det trukket kr 0 på konto.

Bankinnskudd er stilt i pant med kr 296.103 for usikret tilleggspensjon for ansatte med lønn over 12G, se note 7.

Bokført verdi av pantstilte eiendeler:	2016	2015
Fast eiendom	4.763.763	4.763.763
Bankinnskudd	296.103	294.630
Sum	<u>5.059.866</u>	<u>5.058.393</u>
Bokført verdi pantesikret gjeld	<u>0</u>	<u>0</u>
Bokført forpliktelse pantesikret tilleggspensjonsordning	<u>740.770</u>	<u>647.015</u>

Note 9 – Annen kortsiktig gjeld

Inkludert i posten annen kortsiktig gjeld er kr 2.213.319 som gjelder ubrukte midler som en har mottatt en rett til, og som er balanseført fordi de knytter seg til fremtidig aktivitet.

Festspillene i Bergen

Noter til regnskap 2016

Note 4 – Andre egeninntekter

	2016	2015
Sponsorinntekter og programstøtte	16.471.490	15.727.366
Salgs- og annonseinntekter	61.984	86.339
Private fond og gaver	9.076.070	7.530.060
Andre inntekter	180.265	282.943
Totalt	25.789.809	23.626.708

Note 5 – Lønnskostnad, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte m.m.

Lønnskostnad	2016	2015
Lønn og feriepenger	13.168.073	11.020.754
Arbeidsgiveravgift	2.095.065	1.744.793
Styrehonorar	216.000	223.200
Pensjonskostnader	1.355.377	1.604.727
Andre ytelser	334.591	342.487
Sum	17.169.105	14.935.961

Gjennomsnittlig antall årsverk	19	18
--------------------------------	----	----

Lønnskostnader inkludert i programkostnader:

Lønn og feriepenger	2.374.963	2.446.265
Arbeidsgiveravgift	342.470	370.449
Sum	2.717.433	2.816.714

Ytelser til ledende personer	Daglig leder	Styret
Lønn/honorar	1 688 456	216 000
Annen godtgjørelse	34 433	0

Lønn til daglig leder

Daglig leder har avtale om ett års etterlønn som trer i kraft dersom han etter anmodning fra styret må fratre sin stilling før utløpet av åremålsperioden (utløper 31. juli 2018). Hvis den resterende åremålsperioden er kortere enn tolv måneder, betales lønn for gjenstående åremålsperiode. Ved frivillig fratreden før utløp av åremålsperioden foreligger ingen rett til etterlønn.

Revisor

Godtgjørelse til Deloitte AS og samarbeidende selskaper for revisjon er i 2016 kostnadsført med kr 90.100 ekskl. mva. Godtgjørelse for andre tjenester er i 2016 kostnadsført med kr 48.200 ekskl. mva.

Festspillene i Bergen

Noter til regnskap 2016

Note 6 – Egenkapital

	Grunnkapital	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 31.12.2015	450.000	4.913.404	5.363.404
<i>Årets endring i egenkapital</i>			
Årets resultat		195.449	195.449
Egenkapital 31.12.2016	450.000	5.108.853	5.558.853

Note 7 – Pensjonskostnader, -midler og –forpliktelser

Foretaket er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon, og har pensjonsordning som tilfredsstillende kravene i denne loven.

Innskuddsbaserte pensjonsordninger

Stiftelsen har etablert en innskuddsbasert pensjonsordning for noen av sine ansatte. Stiftelsen betaler faste bidrag til et forsikringsselskap. Stiftelsen har ingen ytterligere betalingsforpliktelse etter at innskuddene er betalt. Tilskuddet utgjør 3 % av den ansattes lønn inntil 6G og 6 % over 6G.

Ytelsesbaserte pensjonsordninger

Stiftelsens ytelsesbaserte pensjonsordninger gir rett til definerte fremtidige ytelser. Disse er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsene fra folketrygden. Forpliktelsene er fondert gjennom et forsikringsselskap. I tillegg har ansatte med lønn over 12G en tilleggspensjon utover den generelle ordningen. Ordningen er ufondert.

Festspillene i Bergen

Noter til regnskap 2016

Note 7 forts. – Pensjonskostnader, -midler og -forpliktelser

Netto pensjonskostnad	2016	2015
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	785.425	852.890
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	220.553	244.048
Avkastning på pensjonsmidler	-153.596	-175.006
Periodisert arbeidsgiveravgift	120.186	129.992
Administrasjonskostnader	37.872	90.154
Resultatført planendring/(avkortning)	-352.827	0
Resultatført estimatavvik	177.750	68.185
Netto pensjonskostnader	835.363	1.210.262

Beregnet pensjonsforpliktelse sikrede ordninger

Beregnete pensjonsforpliktelser (PBO)	6.708.464	8.230.657
Pensjonsmidler (til markedsverdi)	-3.991.492	-4.926.864
Arbeidsgiveravgift	383.093	465.835
Ikke resultatført estimatavvik	-886.087	-1.567.314
Netto pensjonsforpliktelse (netto pensjonsmidler)	2.213.978	2.202.314

Antall personer omfattet av ordningen	4	6
Aktive pensjonister	0	0

Beregnet pensjonsforpliktelse usikrede ordninger

Beregnete pensjonsforpliktelser (PBO)	516.515	591.469
Arbeidsgiveravgift	72.829	83.397
Ikke resultatført estimatavvik	151.427	-27.851
Netto pensjonsforpliktelse	740.771	647.015

Antall personer omfattet av ordningen	1	1
Aktive pensjonister	0	0

Økonomiske forutsetninger:

	1.1.2015	1.1.2016	31.12.2016
Diskonteringsrente	3,00 %	2,50 %	2,60 %
Årlig lønnsvekst	3,25 %	2,50 %	2,50 %
Årlig regulering av pensjoner under utbetaling	0,10 %	0,00 %	0,00 %
Årlig økning i G	3,00 %	2,25 %	2,25 %
Forventet avkastning på fondsmidler	3,80 %	3,30 %	3,60 %

Aktuarielle forutsetninger

Frivillig avgang medlemmer over/under 40 år	0-8 %	0-8%	0-8%
Uttakstilbøyelighet AFP/Førtidspensjonsavtale	5,00 %	5,00 %	5,00 %
Bransjens tariffgrunnlag utarbeidet av Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH)	K2013/KU	K2013/KU	K2013/KU

Festspillene i Bergen

Noter til regnskap 2016

Note 8 – Pantstillelser

Det foreligger pantobligasjoner på kr 4,5 mill og kr 6,7 mill i fast eiendom, stilt som sikkerhet for trekkrettigheter på kassakreditt. Pr. 31.12.2016 er det trukket kr 0 på konto.

Bankinnskudd er stilt i pant med kr 296.103 for usikret tilleggspensjon for ansatte med lønn over 12G, se note 7.

Bokført verdi av pantstilte eiendeler:	2016	2015
Fast eiendom	4.763.763	4.763.763
Bankinnskudd	296.103	294.630
Sum	<u>5.059.866</u>	<u>5.058.393</u>
Bokført verdi pantesikret gjeld	<u>0</u>	<u>0</u>
Bokført forpliktelse pantesikret tilleggspensjonsordning	<u>740.770</u>	<u>647.015</u>

Note 9 – Annen kortsiktig gjeld

Inkludert i posten annen kortsiktig gjeld er kr 2.213.319 som gjelder ubrukte midler som en har mottatt en rett til, og som er balanseført fordi de knytter seg til fremtidig aktivitet.

Til styret i stiftelsen Festspillene i Bergen

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert stiftelsen Festspillene i Bergens årsregnskap som viser et overskudd på kr 195.449. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av stiftelsens finansielle stilling per 31. desember 2016, og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlaget for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av stiftelsen slik det kreves i lov og forskrift, og har oppfylt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til stiftelsens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av stiftelsens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskaps-estimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av årsregnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om stiftelsens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at stiftelsen ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

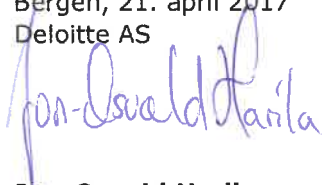
Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 *Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon*, mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av stiftelsens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Konklusjon om utdeling og forvaltning

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000, *Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon*, mener vi stiftelsen er forvaltet og utdelinger er foretatt i samsvar med lov, stiftelsens formål og vedtektene for øvrig.

Bergen, 21. april 2017
Deloitte AS

Jon-Osvald Harila
statsautorisert revisor